

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΑΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΕΝ ΤΩ ΜΟΥΣΕΙΩ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ*

Δ'. ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΛΛΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1. ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΚΡΗΤΗΣ

50

Ἐπιστολὴ τοῦ Τζανῆ Κυριακῆ (ἢ Κυριακοῦ;) πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, συγγραφεὴς ἐπὶ τῷ προβιβασμῷ του εἰς τὸ μητροπολιτικὸν ἀξίωμα. (Αὐγούστου; 1786).

Ἄριθ. Χειρ. Μ. Η. 88. Ἐπὶ φύλλου λεπτοῦ κοινοῦ χάρτου μὲ ὑδατίνια γραμμὸς καὶ στέμμι ἄνω ψηφίων *G F*, διαστ. 0,315×0,21 μ. Τμήμα τοῦ δευτέρου φύλλου ἀπέκοπη διὰ τὴν φακέλωσιν. Τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος. Τὸ ὑστερόγραφον διαγωνίως κάτω ἀριστερὰ γεγραμμένον. Ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλωσιν τμήματος: «*Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ Μητροπολίτῃ Κρήτης, κ(υοί)ω κ(υοί)ω Μάξιμω, σεβασμιωτάτῳ μοι π(ατ)ρί καὶ δεσπότῃ προσκυνητῷ. Εἰς τὴν Βασιλεύουσαν. Ἀ' ἄλλης γραφῆς περαιτέρω: 1786. Κατάστασις διατηρήσεως καλή.*

Τὴν ὑμιέρην θεοπόβλητον πανερότητα ταπεινῶς προσκυνῶν, ὄση τῇ αἰδῶ καὶ εὐλα || βεῖα ἀσπάζομαι τὴν ἁγίαν τῆς δεξιάν.

Ἢ Ἐξεπλάγην μὲν, δι' ἐκεῖ[να ποῦ] ἡ πανερότης τῆς πάντοτε ἔλεγε μὲ στερεὰν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἀρχῆς | ερωσύνης τῆς, ὅλλ' ἐχάρον ἔκ τουναντίου ὑπὲρ ἄλλον ἐγώ, ὡς διιτηρῶν ἐκείνην τὴν ἀρχαίαν | ἔνθεμον καὶ γνησιωτάτην ἀγάπην, ἀκμίζουσιν διὰ παντὸς ἀμειαγωγῆτως ἐν τῇ καρδίᾳ μου, | πρὸ' ἐλπίδι μαθῶν τὸν εἰς τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης προβιβασμόν | τῆς, εἶμαι γὰρ βέβαιος ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τῆς προτερήματα, ὅτι καὶ εὐαρεστηθήσεται, καὶ εὐαρεστήσει Θεῶ | τε καὶ ἀν(θρώπ)οις, καὶ ἀξίως ποιμανεῖ τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῇ ποίμνιον. ὅθεν δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ | παρόντος μου ταπεινοῦ, ὡς φίλος ἀκριβῆς καὶ ἀρχαῖος, τοῦτο μὲν νὰ συγχαρῶ εὐκρίτως | καὶ κατὰ χρέος, καὶ ἐπενχηθῶ θεόθεν, ὑγιάν, μακροήμερουσιν, διαμονὴν καὶ στερεῖ | ωσιν ἐν εὐαρεστήσει, καὶ τέλος ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. καὶ τοῦτο νὰ ἐπιζητήσω θεομῶς | μὲ τὴν δήλωσιν τῆς πολυεύκτου σεβασμίας ὑγιείας τῆς, τὸν ἁγιασμόν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς | διὰ τῶν δεσποτικῶν σεβασμίων τῆς, καὶ τὴν λύσιν ἅμα τῆς εἰρημέ-

*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 362 τοῦ Γ' τόμου (1949).

νης ἀπορίας μου καὶ ἐκοτά | σεως, πρὸς ἡσυχίαν τοῦ λογισμοῦ μου
καὶ ἄνεσιν. τῶν ὁποίων οὐδαμῶς ἀμφιβάλλω, ὅτι | ἀξιωθήσομαι,
πρὸς περισσοτέραν μου εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν. αἱ δὲ ἱεραὶ εὐ-
χαὶ καὶ | εὐλογίαι της εἶεν μοι διὰ παντὸς ἀρρωγαί τε καὶ καταφύ-
γιον. ,αηπς' : ἀγούστου ηη : θε(οσωτηρί)ου (:)

τῆς ὑμετέρας σεβασμιωτάτης μοι πανιερότητος

ταπεινὸς δοῦλος καὶ ἐξημεμένος (:) τοῖς ἐντάλασι

ἀπὸ τὸν πανιερώτατον ἅγιον Γέροντά μας εἰμπορεῖ νὰ πληροπορηθῇ
τὴν κατάστασίν μου, καὶ τὴν νέαν | συντροφίαν μου, καὶ ἐπειδὴ θέλω δια-
τρίβει ἐδῶ σχεδὸν διὰ πάντοτε, ἐπιθυμῶ νὰ ἀξιωνῶμαι | συνεχῶν προο-
ταγμάτων της εἰς πάντα, χωρὶς τεκλίρι, γνωρίζουσα ὅτι εἶμαι καὶ
ἀναφέρομαι | πρὸς αὐτὴν αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ ἀρχαῖος, ἱζανῆς ἀμετάβλη-
τος, καὶ μᾶλλον θεομότερος μὲ κάποιαν | ἄλλην περισσοτέραν ζέσιν,
καὶ χρέος διαφορετικώτερον, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω | ὅτι θέλει μὲ χαρο-
ποιῆ διὰ τούτων | κατ' ἔφρσιν. μᾶλλον δὲ καὶ παρακα | λῶ, καὶ ζη-
τῶ τοῦτο μὲ πολλὴν προθυμίαν μου.

ἱζανῆς Κυριάκης (:)

51

*Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰεφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀγαπίου πρὸς τὸν
Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, ἐντελλομένη ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν
ἀφροισμοῦ τὴν εἰσπραξίν ὀφειλομένων παρὰ τῶν προκρίτων τῶν
Σφακιῶν καὶ τὴν ἀποστολὴν εἰς τὴν βασιλεύουσαν πρὸς τὸν εἰς
ὄν ἡ ὀφειλὴ. (Δεκέμβριος 1786)

*Ἀριθ. Χειρ. Μ.Π. 83. Ἐπὶ ἴμοιου ὡς εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον χάρ-
του διαστ. 0,29×0,195 μ., μὲ ὑδάτινα στοιχεῖα PP, καὶ ἐπιγραφὴν BOSA
ὑπὸ ὑδρόβιον πτηνόν. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος καὶ τὰ ὑπε-
ρόγραφα τὸ ἐν διαγωνίῳ κάτω ἀριστερά, τὸ δεύτερον εἰς τὴν ἀριστερὰν
ῥαν. Ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλλωσιν τμήματος : « τῷ πανιερωτάτῳ καὶ ἐν χρι-
στῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ καὶ περιποθητῷ ἀδελφῷ, ἀγίῳ κρήτης κναίῳ μαξιμῷ
ἀσπασίῳ :— Δι' ἄλλης γραφῆς περαιτέρω : 1786 : Κατάστασις διατηρή-
σεως καλή.

τὴν πανιερότητά της ἀδελφικῶς ἐν κ(υρί)ῳ κατασπαζόμενοι,
ἡδέως καὶ περι | χαρῶς προσαγορεύομεν.

ἴ δέομενοι τοῦ ἀγίου θεοῦ, ὅπως διαφυλάτῃ αὐτὴν ὑγιαίνουσαν
καὶ εὐδαιμονοῦσαν μετὰ | μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας τῶν ἐφρετῶν
αὐτῆ καὶ καταθυμίῳν. μετὰ τὴν ἔφρσιν | ναν τῆς ἀκριβοῦς ἡμῖν ὑγιείας
της, δηλοποιοῦμεν τῇ πανιερότητί της, ὅτι λαμ | βάνοντας τὰ πρὸς αὐ-
τὴν δύο γράμματα πατριαρχικά, μίαν ἐπιστολὴν, καὶ ἕνα | ἀφοριστι-
κόν, θέλει πληροπορηθῆ ἐξ αὐτῶν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ θέλει λαλήσει
τοὺς | προκρίτους τῶν σφακιῶν νὰ τοὺς ὀμιλήσῃ, καὶ νὰ τοὺς ἐπιτά-

Α. ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΑΡΙΘΜΟΥ

ξη ἀρχιερατικῶς¹ νὰ πλη | ρώσουν τὸ χρέος τους² διὰ νὰ μὴν ὑποπέ-
 σουν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν καὶ παι | δεῖαν, καὶ εἰ μὲν ὑπα-
 κούσουν, καὶ δείξουν ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν, καὶ ἀπολογη | θοῦν τὸ
 χρέος τους εἰρηρικῶ τῷ τρόπῳ ἤδη καλῶς, εἰ δὲ παρακούσουν καὶ
 δεῖ | ξουν ἀνθίστασιν καὶ ἐναντιότητα θέλει γένηι ἡ ἀνάγκη τοῦ κατ'
 αὐτῶν ἀφο | ριστικοῦ γράμματος, καὶ θέλουν μείνη ὑπὸ τὴν ἐκκλησια-
 στικὴν ποινὴν καὶ παι | δεῖαν, ἕως οὗ νὰ ἐξαποστείλουν τὸ χρέος τους
 ἐνταῦθα εἰς βασιλεύουσαν εἰς | τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ τὰ χρεωστοῦν, καὶ
 νὰ ἔχωμεν μὲ πρῶτον τὴν περὶ τούτων | ἀπόκρισιν, διὰ ἀδελφικοῦ της
 γράμματος, διὰ νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τὸν | ἄν(θρωπ)ον ὁποῦ ἔχει νὰ
 τὰ λαμβαίρη, ὁποῦ νὰ μὴ νομίζη ὅτι δὲν ἐστάλησαν | τὰ γράμματα
 πρὸς τὴν πανιερότητα της. καὶ ταῦτα μὲν ἀδελφικῶς, τὰ δὲ εἰ | τη της
 εἶψαν παρὰ θεοῦ πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ. , αμψ. δεκεμβρίου αη : —
 τῆς πανιερότητός της ἐν χ(ριστ)ῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς

Ἐ Οὐ Κυζίκου ἀγάπιος : —

καὶ ἂν ὑπακούσουν καὶ πληρώσουν τὸ χρέος τους εἰς τὴν πανιερό-
 | τητά της μὲ τὸ διάφορόν τους θέλεις τὰ κάμει πολίτζα | εἰς ἡμᾶς νὰ
 τὰ δώσωμεν τὸν ἄνθρωπον. εἰ δὲ | καὶ δὲν τὰ δώσουν ἅς ἡξεύρουν
 ὅτι θέλει σταλῆ αὐτοῖς ἐπίτηδες νὰ τὰ δώσουν | μετὰ ζημίας μεγάλης
 | καὶ νὰ ἔχωμεν ἀπόκρισιν.

ὁ ἅγιος γέροντας χαλκη(δόνο)ς τὴν ἀσπάζεται | ἀδελφικῶς, ὁμοίως
 καὶ ὁ ἅγιος σηλυβρίας :—

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹) Ἡ ἐπαρχία Σφακίων διωκεῖτο, ὡς γνωστόν, ἐκκλησιαστικῶς ἐπὶ μακρὸν
 ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης. Ὡς εἶδομεν—ἔγγραφον 45, «Κρητ. Χρονικά» Γ'
 σ. 351—τὸ 1779 ἡ ποιμαντικὴ διοίκησις ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως εἰς
 τὸν Ἐπίσκοπον Αὐλοποτάμου, τιλοφορηθέντα Ἐξαρχον Σφακίων. Φαίνεται
 ὅμως ὅτι ἡ ὑπαγωγή εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Αὐλοποτάμου ὑπῆρξε πρόσκαιρος καὶ
 εἰς τὸ παρὸν ἔγγραφον βλέπομεν τὰ Σφακιά ἐξαφτάμενα καὶ πάλιν ἐκ τῆς
 Μητροπόλεως.

²) Δὲν γνωρίζομεν τὴν φύσιν τοῦ χρέους τῶν Σφακιανῶν πρὸς τὸν ἰδιώ-
 την, τὸν διαμένοντα, ὡς φαίνεται, ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐδὲ ἐκ τῆς ἐπι-
 στολῆς ἐξάγεται ὅτι οὗτος εἶχε προκαταβάλει εἰς τὸ Κοινὸν τῆς Μεγ. Ἐκκλη-
 σίας διάλογαριασμόν αὐτῶν ὀφειλὴν πρὸς τὴν τελευταίαν.

Ἐπιστολὴ τοῦ Μητροπολίτου Λέρονος Ἀνανίου' πρὸς τὸν Μητροπο-
 λίτην Κρήτης Μάξιμον, ἀπαντητικὴ εἰς εὐχετήριον ἐπιστολὴν τοῦ
 τελευταίου. (Μάϊος 1787).

Ἄριθ. Χειρ. Μ.Η. 103. Ἐπὶ ὁμοίῳ φύλλῳ χάρτου διαστ. 0,35×0,245 με ὑδάτινα στοιχεία S καὶ C N M. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος μετὰ τὸ ὑστερόγραφον λοξῶς κάτω ἀριστερὰ τὸ τμήμα τῆς φακελλώσεως, ἐνθα ἡ ἐπιγραφή: *Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ ἐν χ(ριστ)ῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ καὶ περιποθήτῳ ἀδελφῷ ἀγίῳ Κρήτης κυρίῳ μαξίμῳ.* Ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου: 1787 καὶ σφραγὶς δι' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ μὴ διακρινόμενῃ. Κατάστασις διατηρήσεως μετρία.

τὴν πανιερότητα τῆς ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι, περιχαρῶς προσαγορεύομεν.

ὅτι ἦν καὶ διατηροῖα ὁ ἅγιος θεὸς ἐν ἄκρῳ ὑγείᾳ, καὶ διηνεκεῖ ἐνημερία μετὰ μακροβιότητος καὶ ἐπιτυχίας πάν | των τῶν ὧν ἐπιποθεῖ καὶ ἐφίεται θεόθεν ἀγαθῶν καὶ σωτηριωδῶν ἐξαιτημάτων. ἀδελφικὸν | περιποθήτον ἡμῖν γράμμα τῆς μετ' εὐμενείας λαβόντες, καὶ πληροπορηθέντες δι' αὐτοῦ τὴν | ἐρετὴν ἡμῖν ἀγαθὴν ὑγείαν τῆς ἐχάρημεν οὐ μετρίως. ἔγνωμεν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ | γραφόμενα δι' ὧν ἐπεύχεται ἡμῖν ἀδελφικῶς διὰ τὰς παρελθούσας δεσποτικὰς ἀγίας ἐορτὰς | τῆς τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ ἡμῶν τριημέρου ἐξαναστάσεως, καὶ ὑπερευχαριστοῦμεν τὴν Πανιερότητά τῆς. ὁ | αὐτὸς κύριος καὶ θεὸς ἀξιώσῃ καὶ αὐτὴν ὡς ἐφέτος, οὕτω καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς χρόνους ἐορτάζειν | φαιδρῶς καὶ πανηγυρίζειν χαρμοσύνως αὐτὰς τὰς λαμπροφόρους κυριωνύμους ἐορτὰς μετ' ἄκρῳ ὑγείαν | καὶ ἀδιάπτωτον ἐνημερίαν, ὡς ἐπιποθεῖ. ὅτι δὲ ἡμεῖς σῶζομεν τὴν πρὸς αὐτὴν ἀδελφικὴν | διέζουσιν ἀγάπην, καὶ εὐνοικὴν διάθεσιν, καὶ οὐ εἴμεθα καλοθελήται τῆς καὶ δεφένδορες διὰ | πύροι εἰς τὰς τυχούσας ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις τῆς, ἃς ἔχη ἀδίστακτον τὴν πληροπορίαν, καὶ ἃς | γράφῃ ἡμῖν θαρδύντως ὅσα αὐτῇ μὲν χρειώδη, ἡμῖν δὲ ἐρικτά, χαροποιούσα δὲ ἡμᾶς τῇ δηλώσει τῆς ἐφετιῆς ἡμῖν ἀγαθῆς ὑγείας τῆς. ἥς τὰ ἔτη εἴησαν θιόθεν πλείστα καὶ εὐτυχῆ. *ἁπλῆς Μάτιος: ιηη :*

τῆς πανιερότητος τῆς ἐν χ(ριστ)ῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός

Καὶ εἰς τοὺς ὄρισμούς.

ὁ Δέσμων Ἀνανίας

ἐλάβομεν καὶ τὸ σταλὲν ἡμῖν σπουδίον, καὶ τυρὶ καὶ | εὐχαριστοῦμεν τῇ πανιερότητί τῆς.

τὸν ἐπίσκοπόν τῆς ἁγίου ἀθλοποιήτου² καὶ συναδελφὸν ἡμῶν | παρακαλῶ νὰ τὸν ἀγαπᾷ διὰ χριτῆρι μου. εἰ δὲ καὶ ἐπιτρέψῃ | περὶ αὐτῷ καὶ τὴν ἐξαρχίαν μαργαρίτας, ὡς εἶχεν | αὐτὰς καὶ πρότερον³ θέλῃ τῆς γνωρίζει | τὴν χάριν πολλῶν πλείονα.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Ὁ ἀπὸ Ἀρχιάκου Μητροπολίτης Δέσμων Ἀνανίας ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον τοῦτον τὸ 1773 καὶ παρέμεινεν εἰς αὐτὸν μέχρι τοῦ 1791, ὅποτε ἀπε-

βίωσε. Περὶ τούτου βλ. Ξενοφ. Σ τ ι δ ε ρ ί δ ο υ, Μητροπολίται Δέρκων, «Ὁρθοδοξία» Ζ', (1932), σ. 374 κ.έξ.

²⁾ Δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἂν πρόκειται περὶ τοῦ Καλλινίκου τὸν ὁποῖον εἶδμεν ὑπογράφοντα ὡς Ἐπίτροπος τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 7 συνοδικὸν ἔγγραφον τοῦ ἔτους 1781. Βλ. «Κρητικὰ Χρονικὰ» Α', (1947), σ. 172, σημ. 2.

³⁾ Πολὺ πιθανὸν ἡ ἐξαρχία Μαργαριτῶν περιελάμβανε τὴν περιοχὴν, εἰς τὴν ὁποίαν παλαιότερον ἐπὶ τῶν Ἑνετικῶν Χρόνων ἐξετείνετο ἡ ὑπὸ τῶν ἐλλήνων διεκδικουμένη Ἐπισκοπὴ Ἀρίου, ἐκείνη ἀκριβῶς ἡ ὁποία ὠνομάσθη Ἐπισκοπὴ Καλλιεργούπολεως μετὰ τὴν ἀπόδοσίν της εἰς τὸν Ἀλέξιον Καλλιέργην. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὴν περιόδον ταύτην εἶχε περιλάβει τὴν περὶ τὸν τόπον τῆς καταγωγῆς τοῦ εὐγενοῦς φεουδάρχου περιοχὴν, ὅπου ἡ πλουσία κώμη τῶν Μαργαριτῶν, ἡ ὁποία ἀρχικῶς δὲν ἀνήκεν εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Ἀρίου, ἀλλ' εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Αὐλοποτάμου.

53

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀνανίου πρὸς τὸν Κρήτης Μάξιμον, δι' ἧς οὗτος ἐκφράζει ἀπορίαν διὰ τὴν μακρὰν σιωπὴν τοῦ μητροπολίτου. Ἐσώκλειστον σημεῖωμα ἀναγγέλλει τὴν λήψιν διὰ τινος Ἰγνατίου ποσοῦ 2.000 γροσίων καὶ περιέχει ὑπαινιγμοὺς διὰ τὰ ἐν Κων/πόλει συμβαίνοντα. (Ἰανουάριος 1788).

Ἀριθ. Χειρ. Μ.Η. 81. Ἐπὶ ὁμοίου φύλλου χάρτου μὲ ἀνάλογον τμήμα διὰ τὴν φακέλωσιν, μὲ ὑδατίνας γραμμὰς καὶ σημεῖα, διαστ. 0,305×0,22 μ. Τὸ κείμενον ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος μὲ ὑστερόγραφον λοξῶς πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ κάτω γεγραμμένον. Ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλωσιν τμήματος: «τῷ πανιερωτάτῳ καὶ θεοπροβλήτῳ μ(η)τροπολίτῃ ἀγίῳ κρήτης κ(υ)ρ(υ) μαξίμῳ τῷ ἐν χ(ρισ)τῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ περιποθῆτῳ, ἀσπασίως. εἰς κ(αν)δ(ια)ν. Δι' ἄλλης γραφῆς σημειοῦται ἡ λήψις: ἀψη: φεου(ουαρ)ίου: Τὸ ἐσώκλειστον σημεῖωμα ἐπὶ λεπτοτέρου στενοῦ χάρτου. Κατάστασις διατηρήσεως πολὺ καλή.

Τὴν πανιερότητά της ἀδελφικῶς κατασπαζόμενοι περιχαρῶς προσ-αγορεύομεν.

Ἰ' τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ ὑπὸ Ἰωάννου βαπτισθέντος Ἰησοῦ χριστοῦ δεόμενοι ὅπως διαφυλάτῃ | τὴν αὐτὴν ἐν ἀκροτάτῃ ὑγιείᾳ, καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ, μετὰ μακροβιότητος καὶ ἀπολαύσεως | πάντων τῶν ἐφετῶν καὶ καταθυμίῶν. σχεδὸν ἐπὶ τὰ μῆνες ἐπέρασαν ὁποῦ | γράμμα της δὲν ἐλάβομεν, καὶ ἀποροῦμεν τί τὸ αἴτιον τῆς τοσαύτης σιωπῆς, ἂν ὁμως | καὶ πλεῦσιμον δὲν ἤλθε εἰς τὰ ἐνταῦθα εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ, ἡμποροῦσε | περβία τῆς σμύρνης (μάλιστα ὁποῦ ἐμά-θομεν ὅτι ἐπῆγε ὁ υἱὸς του χατζῆ δημητρά | κη' εἰς τὴν σμύρνην) ἢ μὲ σαῆ ἢ μὲ τάταρην² | ἵνα μᾶς στείλῃ ἕνα γράμμα, ὅθεν | μὲ πρῶτον προσμένωμεν γράμμα της ἀποκριτικῶν εἰς τὰ ὅσα γράμματα προδ | πολ-

λοῦ τῆς ἐστέιλामεν. ἦς τὰ ἔτη εἶησαν ἐκ θεοῦ πλεῖστα καὶ πανευτυχήῃ :
 ,αψη ; Ἰανουαρίου ιβ :

τῆς πανιερότητός της ἐν χ(ριστ)ῶ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

Καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς

ὁ Κυζίκου Ἀγάπιος : —

ὁ κασανδρείας ἔδωσε τὸ κοινὸν χρέος | καὶ ἔγινεν κασανδρείας ὁ
 ἀρχιδιάκονος | κὺρ ρικηφόρος τοῦ ἁγίου ἠρακλείας, ἡ κοκόνα δ: | παν-
 οικὶ τὴν προσκυνοῦν εὐλαβῶς καὶ ἀσπα . . . . .

καὶ αὐθις τὴν ἀσπάζομαι.

«τούτην τὴν ὥραν ὁποῦ γράφω τὸ παρὸν ἦλ | θεν ἕνα γράμμα τοῦ
 σιμωνίτου Ἰγνατίου³ καὶ | στέλνει μίτα πολ: γροσ: 2.000⁴ διὰ τὰ
 διάφορα. | γράφει ὁμοῦς ὅτι κατόπιν θέλει στείλει | καὶ ἄλλα ἄσπρα διὰ
 τὰ ἔλιπῃ διάφορα, καὶ | ὁ θεὸς νὰ τὸν φωτίσῃ νὰ σταθῇ εἰς τὴν πα |
 ρόλα του, καὶ κατόπι ἂν στείλλῃ ἄσπρα | τῆς γράφομεν. ἐδῶ κατὰ
 τὸ παρὸν | ἔχομεν δουλειαῖς ὡσὰν ἐκεῖνες ὁποῦ | εἴχαμεν εἰς τὴν ἀν
 γυναιῖκα, καὶ | ἡ εὐχή της νὰ τὰ οἰκονομήσῃ, ἕως | εἶναι γνωστὰ καὶ
 αὐτοῦ. ναυπλοίου οὐζιτζης, καστορίας, φαναρίου, πρσο | πῶν.
 ὁ ἄρτης ἦλθεν καὶ ἔγινεν ἐν | δημῶν⁵, εἰς τὸν τζίκνη τὴν ἐπάθα-
 μεν | δέκα βαλτοχέραις⁶. τὸν ἅγιον καθηγούμενον ὁποῦ ἔκαμεν σι-
 τείας⁷ ποῦ τὸν ἐσκά | λησαν. θέλει ἦτον σαβουρομένος ἐπειδὴ | τὸ ἀρ-
 κάδι συκάνει. ὁμοῦς καὶ ἡμεῖς θέλο | μεν τὸ ψαλτικὸν μας. ταῦτα :

ὁ ἴδιος : —

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹) Εἰς Χατζῆ Δημητράκης Κρασάκης ἀναφέρεται εἰς τὸ τετράδιον τῶν Κα-
 νονικῶν Πιστοκεσιῶν τοῦ Μητροπολίτου Μαξίμου τοῦ ἔτους 1786 (βλ. «Χριστ.
 Κρήτη» Β' σ. 70). Πολὺ πιθανὸν πρόκειται περὶ τοῦ ἐνταῦθα ἀναφερομένου.

²) Διὰ τὰ : σαῆς καὶ τάταρης βλ. ἔγγραφο 48 («Κρ. Χρονικὰ» Γ', σ. 361).

³) Προφανῶς πρόκειται περὶ τοῦ Ἰγνατίου τοῦ ποτὲ διακόνου τοῦ Μητρο-
 πολίτου Μαξίμου, περὶ τοῦ ὁποῦ ὁ Ἄθαν. Ὑψηλάντης, ἐνθ' ανωτ. σ. 693,
 ἀναφέρει ὅτι «ἐζημίωσεν τὸν γέροντά του ὑπὲρ τὰ 100 πονγγεῖα» καὶ ὅτι κατήγ-
 γειλε τὸν Πατριάρχη Προκόπιον εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλῃν με «ἀρζουχάλι». Ὁ
 Κυζίκου χαρσκτηρίζει τὸν Ἰγνάτιον ὡς «σιμωνίτην» ἀσκοῦντα δηλ. σιμωνίαν,
 χρηματιζόμενον εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας.

⁴) Δὲν διακρίνεται σαφῶς ἂν πρόκειται περὶ 10.000 ἢ 2.000 γροσιῶν θεω-
 ρῶ τὸ δεύτερον ὡς πιθανώτερον. Τὸ ποσὸν κατεβλήθη ὡς «διάφορα» διὰ λο-
 γαρισμὸν βεβαίως τοῦ Μαξίμου, εἰς τοῦ ὁποῦ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν
 ἀνεμῖγγετο, κατὰ τὴν ἀνωτέρω παρατεθεῖσαν πληροφορίαν τοῦ Ὑψηλάντου,
 ὁ Ἰγνάτιος.

⁵) Οἱ ὑπαιμιγμοὶ ἐνταῦθα εἶναι ἀόριστοι· οἱ μητροπολίται, τῶν ἐποίων
 παρατίθενται ἐνταῦθα αἱ ἔδραι, εἶχον φαίνεται συγκεντρωθῆ ἐν παρασυναγωγῇ
 εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ Ὑψηλάντης ἀναφέρει συγκεκριμένως περὶ
 τοῦ Ἄρτης (αὐτόθι σ. 652): «Ἦλθε καὶ ὁ Ἄρτης καὶ συνεδρομάζει, προκαθεζό-

μενος τοῦ Ναυπλίου, καὶ παρανόμως καὶ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν, τοῦ Ἰωαννίνων καὶ τοῦ Λαρίσης. . . ». Ἡ κίνησις αὕτη ἴσως νὰ μὴ ἦτο ἄσχετος πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἔξωσιν τοῦ Πατριάρχου, περὶ τῆς ὁποίας γίνεται λόγος εἰς ἔγγραφον κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 56 δημοσιευόμενον.

6) Σκοτεινὴ φράσις τῆς ὁποίας ἀδυνατῶ νὰ καθορίσω τὸ περιεχόμενον.

7) Ποῖος ἦτο ὁ γενόμενος ἀπὸ ἡγούμενος Ἀρχαδίου ἐπίσκοπος Σητείας δὲν γνωρίζομεν. Ὁ προκατόχος Κωνσταντῖος ἀπέθανε τὸ 1785 (βλ. Τ ω μ α δ ἄ κ η, αὐτ. σ. 149). Ἄν τὸν διεδέχθη ὁ Θεοφύλακτος ἢ ἐμεσολάβησεν ἄλλος, ἐνταῦθα ἀναφερόμενος ὡς προϋπάρεξας ἡγούμενος Ἀρ. αδίου, δὲν γνωρίζομεν.

54

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀγαπίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, σχετικὴ μὲ διακανονισμὸν χρεῶν του πρὸς τὸ Κοινόν, ὡς καὶ χρεῶν τῶν ἐπισκοπῶν Σητείας καὶ Ἱερᾶς. (Ἰαννουάριος 1788).

Ἄριθ. Χειρ. Μ.Η. 153. Ἐπὶ φύλλου χάρτου λεπτοῦ μεθ' ὕδατινών γραμμῶν καὶ οἰκοσήμου διαστ. 0,34 × 0,24 μ. Ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως γεγραμμένον καὶ ἄνευ τμήματος πρὸς φακέλλωσιν. Κατάστασις διατηρήσεως ἀρίστη.

τὴν πανιερότητά της ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα καὶ προσαγορεύομεν.

Ἰ' δεόμενοι τοῦ ἁγίου θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγείας καὶ παρρυτιχοῦς καταστάσεως. καὶ δηλοποιοῦμεν αὐτῇ | ὅτι ἐλάβομεν δύω τῆς γράμματα γεγραμμένα τῇ ἰδ' : τοῦ παρελθόντος ἀυγούστου. καὶ εἰς μὲν τὸ ἕνα μᾶς εἶχε | περικλεισμένην καὶ μίαν πόλιτζαν ἐπιτακσίων γροσίων διὰ τὰ κουσούρια¹ τῶν διαφόρων της, νὰ τὰ λάβωμεν | ἀπὸ τὸν κωνσταντάκην χατζῆ γεωργίου γιαννουδάκη² ὁποῦ κάθεται εἰς τὸ οἰκιστὰρ χάνι. τὴν ὁποίαν πόλι | τζαν τὴν ἀπρακτήσαμεν καὶ τὴν ἔχομεν φυλαγμένην ἐπειδὴ πρὸ τοῦ νὰ ἔλθουν τὰ γράμματά της τῆς εἶχα | μεν τραβήξει ἡμεῖς πόλιτζαν ἀπὸ ἐδῶ διὰ ἐπιτακσία δέκα πέντε γροσία διὰ αὐτὰ τὰ κουσούρια τῶν δια | φόρων της τὰ ὅποια τὰ ἐλάβομεν ἐδῶ ἀπὸ τὸν δημοιτράκην παραῦιδὸν τοῦ χουτζᾶ σοροπέ³. καὶ λοιπὸν θέλει φρον | τίσει νὰ τὰ πληρώσῃ αὐτοῦ καθὼς τῆς ἐγράφαμεν. τὴν δὲ πόλιτζαν ὁποῦ μᾶς ἔστειλε τώρα καὶ τὴν ἔχομεν φυλα | γμένην, θέλει μᾶς γράψαι εἰς ποῖον ἀγαπᾶ νὰ τὴν δώσωμεν ὁποῦ νὰ τῆς σταλθῆ ὀσφαλῶς, ἐπειδὴ κατὰ | τὸ παρὸν κᾶνείας σίγουρος δὲν εἶναι καὶ φοβούμεθα νὰ μὴν παραπέσῃ. ἄς ἡξέυρη ὁμως καὶ τοῦτο ὅτι γίνεται | μεγάλη κατακραυγὴ περὶ τοῦ ξεπεσμοῦ της⁴, ὡσὰν ὁποῦ δὲν ἐφρόντισε τελείως περὶ τούτου, καὶ ἂν ἀγαπᾶ | ἄς κάμῃ τὴν διόρθωσιν ἐπειδὴ δὲν πάγει ἡ δουλοιά της καλά. τῆς ἐπισκοπῆς τὰ ἄσπρα⁵ καὶ κρυφὰ καὶ φανε | ρὰ, καὶ ψημένα καὶ ὀμὰ κατεχωνεύθησαν ὄλα, καὶ περὶ τοῦ ξεπεσμοῦ της δὲν ἐφρόντισε, μάλιστα ὁποῦ | εἶναι συνήθεια ὅτι τὰ

δύο μερίδια νὰ δίδονται εἰς ξεπεσμόν τοῦ χρέους τῆς ἐπαρχίας, καὶ τὸ ἓνα νὰ | κρατῆ ὁ κυριάρχης, ὅχι ὅλα μαζωμένα νὰ καταχωνεύονται. αὐτὰ εἶναι γνωστὰ εἰς ὅλους, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει, | νὰ κάμῃ τὴν διόρθωσιν ἂν ἀγαπᾷ. ἡμεῖς ἠξυῦρωμεν τὸ ταμάχι τῆς⁶ καὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου ἦτον δι | ἄκονος⁷, πολλῶ μᾶλλον θέλει ὑπερεπερίσσεισε τώρᾳ, μὲ τὸ παραπολὺ ταμάχι δουλοῖα δὲν γίνε | ται καὶ ἄς τὸ στοχασθῆ καὶ μόνῃ τῆς. διὰ τὰ ἄσπρα τοῦ ἐπισκόπου τῆς ἁγίου σιτειάς ὅπου μᾶς ἔγραψε καὶ τὰ ἐκά | μαμεν πολίτσα, διὰ τὰ ὅποια τῆς προεγράφαμεν διὰ νὰ ἐπιμεληθῆ νὰ εὐρεθοῦν τὰ ἄσπρα ἀπὸ αὐτοῦ | καὶ νὰ μᾶς σταλθοῦν ἐδῶ νὰ τὰ δώσωμεν ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου τὰ ἐτήραμεν, ἄς μὴν τὸ νομίζῃ πῶς τῆς | τὸ ἐγράψαμεν ἐν παρόργῳ, ἀλλὰ νὰ ἐπιμεληθῆ νὰ τὸ τελειώσῃ διότι θέλει τῆς σταλθῆ ἔξυρχος | πατριάρχικος⁸ νὰ τὰ πάρῃ ἀπὸ τὴν πανιερότητά τῆς, ἐπειδὴ ἡμεῖς διὰ ἓνα καὶ διὰ ἄλλον εἰς τὸ τολά | πι⁹ δὲν ἐμβαίνωμεν. ἄς λάβῃ τὰς ἀποδείξεις τοῦ μισίου καὶ σχολῆς του¹⁰, καὶ μίαν ὁμολογίαν ἐσχι | σμένην ὅπου ἠλλάχθη εἰς ἄλλο ὄνομα, τὸ ὅποῖον ἔχομεν σημειωμένον ὀπισθεν αὐτῆς. διὰ τὸ ἐξο | φλητικόν τῆς ὅπου ζητεῖ ἐξετάσαμεν εἰς τὸ ἐπιτροπικόν, πλὴν ἐξοφλητικόν δὲν ἔχει. νὰ μᾶς στείλῃ καὶ με | ρικὰ πεγιαζία¹¹ ἐπειδὴ οἱ δανεισταὶ τῆς ζητοῦν τὰ ἄσπρα τοὺς πρὸς πενήκοντα¹² οἴδομεν καὶ ταῖς μωρολογίαις | ὅπου γράφει εἰς τὸ ἄλλο τῆς γράμμα περὶ τῶν ἐπισκόπων τῆς. ταῦτα. τὰ δὲ εἶη τῆς εἴησαν θεόθεν | πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ : — , αψη: ὀκτωβρίου ιαη : —

ἀποροῦμεν καὶ μὲ τὸν ἐπίσκοπόν τῆς Ἱεροῦ¹³ ὅπου μήτε ἡ θεοφιλία του δὲν ἐφρόντισε μέχρη τοῦδε μήτε τὰ διάφο | ρά του νὰ στείλῃ, μήτε κἂν νὰ γράψῃ. καὶ νὰ ἐπιμεληθῆ νὰ τοῦ γράψῃ νὰ τὰ στείλῃ μὲ πρῶτον, ἐπειδὴ | ἄλλων μὲν ὁ καιρὸς ἐπέρασε, ἄλλων δὲ ἐφθασε καὶ καταβοῦν οἱ δανεισταὶ του καθ' ἡμέραν, καὶ | δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τραβοῦμεν καθ' ἐκάστην τόσους πονοκεφαλισμούς. αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ φρον | τίξῃ καὶ ἡ πανιερότης τῆς διὰ νὰ μὴν ἀκολουθοῦν τὰ τοιαῦτα.

τῆς πανιερότητός τῆς ἐν χ(ριστ)ῶ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς

Καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς

† ὁ Κυζίκου Ἀγάπιος : —

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹⁾ Κουσοῦρ : ὑπόλοιπον λογαριασμοῦ.

²⁾ Ἄγνωστος ἄλλοθεν.

³⁾ Οἰκογένεια Σοροπέ εἰς τὴν Κρήτην ἀναφέρεται εἰς τὰ Κανονικὰ Πεσοκεία τοῦ Μητροπολίτου («Χριστ. Κρήτη» Β', σ. 77 : 215 εἰς τοῦ σιροπέ τῆς μητέρας). Ἴσως εἰς αὐτὴν ἐπρόκειτο νὰ καταβληθῆ τὸ ποσὸν τῆς εἰσπραχθείσης «πολίτζας».

⁴⁾ Ἐκπεσμοῦ τοῦ χρέους.

⁵⁾ Πρόκειται περὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Σητείας, ὡς καὶ κατωτέρω ἀναφέρεται. Εἰς τὸ προηγούμενον ἔγγραφον εἶδομεν ὅτι αὕτη ἀντετέθη εἰς τὸν ἡγούμενον τῆς Μονῆς Ἀρχαδίου.

⁶⁾ Ταμάχ: ἀπληστία, φιλαργυρία.

⁷⁾ Ποῦ ἦτο διάκονος δὲν εἶναι γνωστόν· ἀλλὰ φαίνεται, ἐκ τοῦ ὅτι τὰ κατ' αὐτὸν ἦσαν γνωστά εἰς τὸν Κυζίκου καὶ τὸν Δέρκων (βλ. προηγούμενον ἔγγραφον), ὅτι ὑπῆρξε τοιοῦτος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

⁸⁾ Ὁ Κρήτης Μάξιμος ἐξηκολούθησε μέχρι τέλους νὰ δυστροπῇ περὶ τὴν καταβολὴν τῶν χρεῶν εἰς τὸ Κοινόν. Εἰς ἀκολούθως δημοσιευόμενον ἔγγραφον τοῦ 1797 ἐμφαίνεται ὅτι ἀπεστάλη ἔξαρχος πρὸς ἔλεγχον αὐτοῦ.

⁹⁾ Μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς παγίδος (τολάπι = ντουλάπι): βλ. τὴν ἀνάλογον ἐν Κρήτῃ ἔκφρασιν: νὰ βάλῃ τὸ κεφάλι του στὸν τορβά.

¹⁰⁾ Διεγράφη ἡ λέξις: χαρακτῆρῆδαις καὶ ἐγράφη: σχολῆς. Αἱ μητροπόλεις κατέβαλλον διὰ τὴν Σχολὴν τοῦ Πατριαρχείου.

¹¹⁾ Ἄλλη ὀνομασία τῶν «ἄσπρων».

¹²⁾ Φαίνεται ὅτι ἡ ἀξία τοῦ γροσίου ἐκυμαίνοτο κανονικῶς ἰσοδυναμει πρὸς 40 παραδες· οἱ δανεισταὶ ὅμως θὰ ἐξήτουν νὰ ὑπολογίζετο πρὸς 50.

¹³⁾ Τὸ 1788 Ἐπίσκοπος Ἱεράς ἦτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ Αὐξέντιος (βλ. Τ ω μ α δ ά κ η, αὐτ. 148).

55

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἐφόρου Μητροπολίτου Κυζίκου Ἀγαπίου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κρήτης Μάξιμον, σχετικὴ μὲ τὸν διακανονισμόν τῶν χρεῶν αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Σητείας, εἰς αὐστηρὸν ὕψος συντεταγμένη. (Νοέμβριος 1788).

Ἀριθ. Χειρ. Μ.Η. 154. Ἐπὶ ὁμοίου φύλλου χάρτου διαστ. 0,305 × 0,205 μ. Ἐπὶ τοῦ πρὸς φακέλλωσιν τμηθέντος φύλλου: «*ἰφ πανιερωτάτω καὶ θεοπροβλήτω μητροπολίτη ἀγίω κρήτης τῷ κύρι μαξίμω, τῷ ἐν χ(ριστ)ῷ ἡμῖν ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ περιποθήτῳ, ἀσπασίως. Εἰς κἀνδραν. Περαιτέρω δι' ἄλλης χειρὸς σημειοῦται ἡ λήψις: Ἰανουαρίου 8: ἀψη (ἀντί: ἀψηθ). Τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος μὲ τὸ ὑστερόγραφον λοξῶς κάτω ἀριστερά. Σφραγίς ἐφ' ἰσπανικοῦ ἐρυθροῦ κηροῦ μὲ οἰκόσημον ἐν θυρεῷ μετὰ στέμματος ἐν μέσῳ ἀντιθετικῶν λεόντων, σύμβολον μὲ ἀετὸν πτερυγίζοντα ἐπὶ ὧσιν. Κατάστασις διατηρήσεως ἀρίστη.*

Τὴν πανιερότητά της ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα καὶ προσαγορούμεν.

† δέομενοι τοῦ ἀγίου θεοῦ ὑπὲρ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγείας καὶ πανευτυχοῦς καταστάσεως. καὶ προλαβόντως τῇ ἐργά | ψαμεν ἀποκρινόμενοι εἰς τὸ πρὸς ἡμᾶς ἀδελφικόν της γράμμα, καὶ δηλοποιούντες τὴν παραλαβὴν τῆς πο | λίτις τῶν ἐπιτακσίων γροσίων ὁποῦ μᾶς ἔστειλε, καὶ ὅτι ὁ πραγματευτῆς τὴν ἐτζετάρησεν¹, μὲ ὑπόσχε | σιν ὅτι εἰς τὴν διορίαν νὰ δώσῃ τὰ ἄσπρα. καὶ ἤδη ὅμως δὲν ἐλείψαμεν ἀπὸ τοῦ νὰ τῆς γράψω | μεν καὶ ἐπομένως, μετὰ τὴν ἔρευναν τῆς ἀγαθῆς ὑγείας της νὰ τὴν πληροφοροῦσῶμεν ὅτι τὰ ἔπτα | κόσια γρόσια τῆς εἰρημένης πολιτικῆς εὐθίσκονται εἰς χεῖρας μας, καὶ ἄς μὴν ἐννοιάζε-

ται. με τὸ νὰ | εἶναι ἔλιψις καὶ κυλίκι² ἄσπρων οἱ δανεισταὶ τὰ ἄσπρα τους πρὸς τεσσαράκοντα, οὔτε εἰς τὴν ἐπαρχίαν | αν της, οὔτε εἰς κάμμιαν ἄλλην ἐπαρχίαν δὲν τὰ ἀφίνοσσι, διὸ καὶ καθὼς τῆς προεργάσια | μεν θέλει ἐπιμεληθεῖ νὰ μᾶς στείλῃ με ἀπὸ δακτύλιον μερικὰ περιλάζια, διὰ νὰ εὐρίσκωνται | εἰς τὰς ἀλλαγὰς τῶν ὁμολογιῶν, οἱ ὅλοι τὰ ζητοῦν πρὸς 50 τὸ πουργί, ἢ τὰ ἄσπρα τους.

πολλάκις σὲ ἐγράψαμεν περὶ τοῦ νέου ἐπισκόπου σου σιτείας οἱ νὰ στείλῃς τὰ ἄσπρα ὅπου μᾶς ἐγέλα | σεσ καὶ τὰ ἠῤῥαμεν ἀπ' ἐδώ, καὶ τῶρα μᾶς τὰ ζητοῦν οἱ δανεισταί, καὶ σὲ ἐγράψαμεν πολλάκις, | καὶ ἡ πανιερότης σου, οὔτε κἄν ἀποκρίνεσαι. ἤξενος ὅμως οἱ τῆ ἀληθείᾳ θέλει ἔλθῃ ἔξαρχος | νὰ τὰ πάρῃ μετὰ ζημίας καὶ ἀτιμίας. ἄλλος νὰ καρποῦται τὰς ἐδνυχίας, καὶ ἄλλος νὰ ποτὶ | ζετῇ φαρμάκια, ἀπὸ τὰς καθημερινὰς ἀπαιτήσεις, καὶ σετέμια³, καὶ μὴν τὰ νομίζεις αὐτὰ ὄνει | ρα, ἐπειδὴ θέλεις, καὶ εἶδῃ καὶ ἔξυπνος. καὶ προσμένωμεν με πρῶτον ἀπόκρισιν καὶ ἄσπρα. | ἐπειδὴ καὶ ὁ ἄρχων σπαθάρης κωστάκης μαυρογένης⁴ ὅπου τὸν ἐπαρκαλέσαμεν καὶ ἔδωσεν τὰ | πέντε πουργεῖα εἰς τὴν ἐπισκοπὴν σιτείας ἐπῆγεν εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ ἐστεφανώθη ἐκεῖ, καὶ τὰ ζη | τᾶ ἀφεύκτως. ὁμοίως ἄλλα χίλια γρόσια ὅπου εἶναι εἰς ὄνομα . . . .⁵ καὶ αὐτὰ τὰ ζητοῦν. ὄθεν | τὰ ἐπιακόσια γρόσια τῆς πολιτίξης τὰ κρατοῦμεν διὰ τὰ χίλια, ἕως νὰ στείλῃς καὶ τὰ διακόσια | πενήκοντα, νὰ γεμίσουν τὰ χίλια. ὁμοίως νὰ κοιτάξῃς νὰ στείλῃς ἔξαποφάσεως, καὶ τὰ πέντε πουργεῖα τοῦ εἰρημένου σπαθάρη μαυρογένη. ταῦτα εἶησαν δὲ τὰ ἔτη σου θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευτυχῆ.

τῆς πανιερό(τητος της) ἐν χ(ριστ)ῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός ,αἰρη^ω
νοεμβρίου κε :

Καὶ εἰς τοὺς ὁμοίους

Ὁ Κυζίκου Ἀγάπιος

τὸ γράμμα τοῦ ἐπισκόπου της νὰ τὸ ἐξαποστείλῃ με σίγουρην ὀκα-
| ζιόνα καὶ τὴν ἀπόκρισίν του με ἀσπρὸν νὰ μᾶς τὴν προφθάσῃ.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹) Ὁ ἐκτελῶν τὴν ἐξόφλησιν τῆς συναλλαγματικῆς ἐτζετάρησεν, ἔκαμε δεκτὴν ταύτην (ἐκ τοῦ ἰταλ. *accettare*—δέχεσθαι).

²) Ἐλλειψις. Ἰβλ. σημ. 12 τοῦ προηγούμενου ἐγγράφου.

³) Προσβολάς, ἐπιτιμήσεις.

⁴) Δὲν διηκριβίωσα τίς ὁ ἄρχων Σπαθάρης Κωστάκης Μαυρογένης, ὅστις ἀνῆκε, φαίνεται, εἰς τὴν γνωστὴν οἰκογένειαν τῶν Μαυρογένηδων.

⁵) Τὸ ὄνομα δὲν ἀνεγράφη εἴτε διότι δὲν ἦτο πρόχειρον εἴτε καὶ σκοπίμως διὰ λόγον ὁ ὅποιος λανθάνει. Διὰ τὴν κατὰ τοῦ Πατριάρχου καταφορὰν τῶν ἀρχόντων ὡς μὴ καταναγκάζοντος τοὺς ὀφειλέτας εἰς αὐτοὺς μητροπολίτας ἐπισκόπους εἰς καταβολὴν τῶν ὀφειλομένων καὶ τῶν τόκων των καὶ τὴν ἐκ τούτου λίαν δυσχερῆ θέσιν αὐτοῦ βλ. παρὰ Ὑ ψ η λ ὶ ν τ η, αὐτ. σ. 681 2.

† Ο ΛΑΜΠΗΣ & ΣΦΑΚΙΩΝ
ΕΥΜΕΝΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗΣ